

Xcèntric

dijous 29 d'abril 22.30 h
bandA sonorA

RYUICHI SAKAMOTO

No es una versió “a la japonesa” de Nagisa Oshima d’El puente sobre el río Kwai, sinó més aviat la història de la fascinació i atracció que sent el jove comandant japonès d’un camp de presoners per un soldat anglès turmentat per una història que va tenir en el passat amb el seu germà. Dos intèrprets de rock –Ryuichi Sakamoto i David Bowie– com a protagonistes del film juntament amb el també director Takeshi Kitano, però, sobretot, descobriment de Sakamoto com a gran creador de bandes sonores, capaç de fer miracles amb el sintetitzador i de crear una introducció al tema principal del film que ja ha passat a la història.

Feliz Navidad, Mr. Lawrence, Nagisa Oshima, 1982, 124’, 35mm

Ryuichi Sakamoto va ser diverses vegades a Barcelona. En una d’aquelles ocasions vaig tenir l’oportunitat de parlar amb ell, a l’últim pis d’un hotel des d’on es dominava Montjuïc i la Plaça Espanya de la nostra ciutat. Havia vingut per promocionar dos discos seus nous, però seguia menjant peix, no ja com a bon japonès sinó perquè s’hi havia afeccionat més quan li van donar l’encàrrec de fer la música del “Mediterrani” en aquell particular moment de la cerimònia d’obertura dels Jocs Olímpics de Barcelona. Suposo que la seva mentalitat era pensar que menjant aquells productes que li oferia el mar podria captar l’essència d’aquelles aigües, d’aquelles terres i d’aquelles cultures que s’havien format a la vora del mar... Vaig tenir ocasió de veure’l una altra vegada quan va participar en una de les actuacions del festival d’estiu Grec a la nostra ciutat, en la qual acompanyat per dos excel·lents solistes instrumentals més, va tocar, assegut al piano, algunes de les peces més conegudes de la seva obra i, per descomptat, de la seva filmografia. I puc donar testimoni del silenci sepulcral que es va fer aquella nit al Teatre Grec, quan ell sol, va començar a tocar al piano la cèlebre introducció –compte, no el tema principal- d’aquest tema central de *Feliz Navidad, Mr. Lawrence*. Unes notes al piano precioses i molt belles que preparen la baixada del sintetitzador del cel a la terra, és a dir que creen el nirvana precís perquè el públic, fascinat per aquells sons celestials, rebí les notes principals i absolutament orientals del tema central del film de Nagisha Oshima en un estadi de felicitat suprema, abans d’entrar en el horror de la història que ens planteja el film.

No exagero. La pel·lícula d’Oshima no és un altre *El Pont sobre el Riu Kwai* encara que la història del film ens ho pugui recordar: un camp de concentració japonès a l’illa de Java durant la Segona Guerra Mundial, un enfrontament de poders entre el militar a càrrec del camp i el militar anglès a càrrec dels presoners, i, per damunt de tot, una història mai consumada d’amor homosexual, o més aviat el que és, la història d’una atracció, d’una fascinació, d’una seducció entre dos homes, un dels oficials japonesos i un oficial anglès amb un trauma infantil i familiar motivat pel seu germà. Que els dos actors que interpreten aquests papers siguin també cantants a la vida real, té la seva gràcia, ja que Sakamoto mateix abans de dedicar-se plenament a la composició va formar i va ser líder d’un grup de rock nipó amb discos

com “Summer Nerves”, “Wae Head”, “Thousand Knives”, “B-2 Unit” i “Left Handed Dream”, i David Bowie va ser als primer anys 70 un dels líders abanderats del “gay power” a la música juntament amb Alice Cooper. Nagisha Oshima va jugar amb la ficció i la realitat per tal de descriure aquest encontre entre dues cultures utilitzant les estrelles número u del rock a Occident i al Japó. Era lògic que, a més a més, Sakamoto, com a compositor, escrigués la banda sonora. Una banda sonora escrita totalment amb teclats i sintetitzadors tocats pel propi compositor, un autèntic encert, ja que aquest aire oníric que té el sintetitzador quan se l’utilitza com un instrument més de l’orquestra, serveix perfectament per a potenciar la càrrega emocional que té el film, els jocs de mirades, la psicologia dels personatges, en definitiva per descriure no el cos, sinó la seva ànima. Que la banda sonora es quedés després en part a la sala de muntatge o no sempre amb el volum desitjat a les mesclades de so és un altre problema, però l’audició del disc (editat al seu moment a Espanya sense problemes per Ariola I-205567 l’any 1983) permet calibrar la vàlua exacta d’una banda sonora extraordinària, amb moments tan encertats com la música de l’arribada a “Batavia” i aquella que descriu una acció física: la música acompanya els gestos d’unes mans, on el sintetitzador agafa un impuls descriptiu insòlit, per no parlar d’aquests instants psicològics dels records de les escenes amb el germà. Com deia al principi, si tota la partitura és admirable, a mi el que em fascina és aquesta introducció que apareix amb el sintetitzador abans que sorgeixi el tema principal, i que en el disc se sent al començament dels talls “Merry Christmas, Mr. Lawrence” i “Father Christmas”, que corresponen a la pel·lícula al començament dels títols de crèdit i a l’escena del Nadal i evidentment a l’inoblidable seqüència final a la presó, a la llarga conversació entre Tom Conti i Takeshi Kitano, on rememoren aquells records perduts i aquell dia de Nadal tenint com a fons musical aquesta melodia extraordinària del sintetitzador que sembla que faci accessible un trosset de nirvana. L’èxit que va tenir Ryuichi Sakamoto amb aquesta banda sonora va ser memorable. Només cal dir que va ser el nom que va triar Bernardo Bertolucci per escriure la banda sonora de *El Último Emperador* juntament amb David Byrne i Cong Su, per la qual van guanyar el Premi Oscar. Si pensem que era un japonès el músic escollit per escriure la música de l’últim emperador xinès també té la seva gràcia, però aquesta ja és una altra història.

Joan Padrol

Per a més informació: www.cccb.org/xcentric

XCÈNTRIC TORNA A PARTIR DEL NOVENBRE 2004

